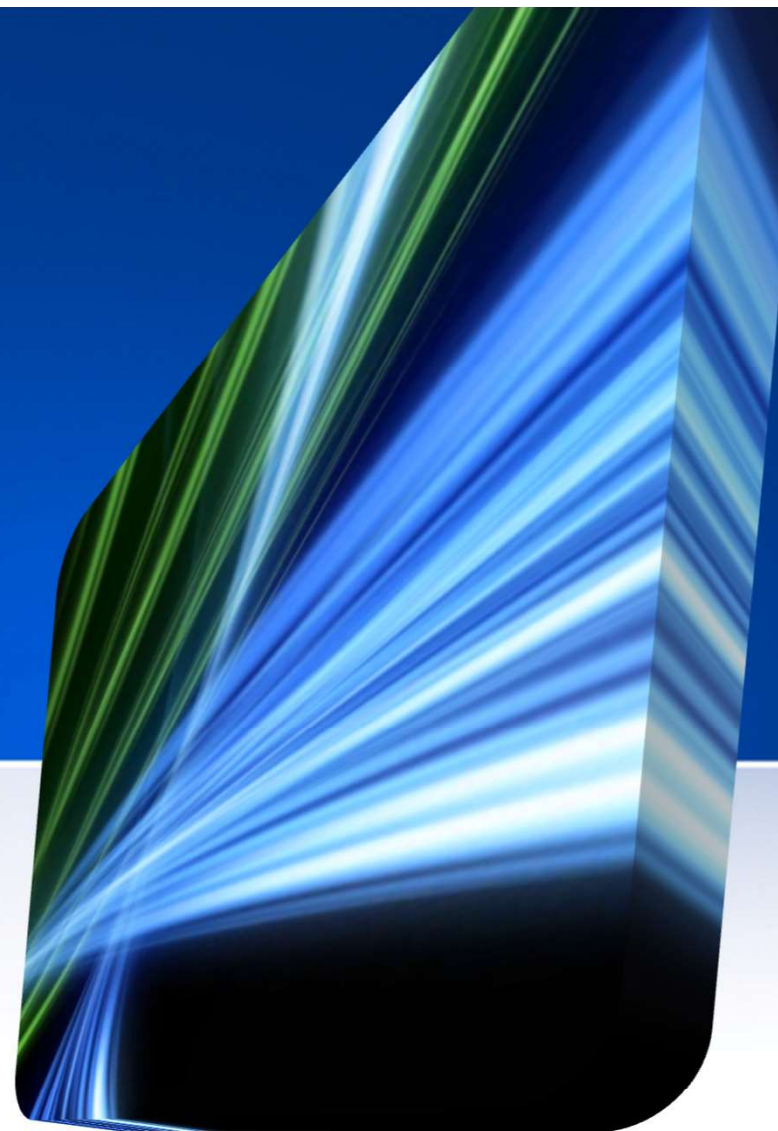

Základní parametry rádiových přijímačů a vysílačů

Doc. Dr. Ing. Pavel Kovář

Obsah

- Základní pojmy
- Nelineární soustava
- Vlastnosti rádiových přijímačů
  - Citlivost
  - Nejvyšší zpracovatelný signál
  - Dynamický rozsah
  - Selektivita a potlačení nežádoucích příjmů
  - Intermodulační odolnost
  - Parazitní vyzařování
- Rádiové vysílače

Základní pojmy

Rádiová přijímač

Elektronické zařízení, které přijímá rádiové signály a získává přenášenou informaci v nich obsaženou

Rádiový vysílač

Elektronické zařízení, které generuje rádiové signály o výkonové úrovni vhodné pro vysílání a kóduje do nich informaci určenou k rádiovému přenosu

Transceiver

Zařízení skládající se z rádiového přijímače a vysílače

Radiomodem

Zařízení skládající se z rádiového přijímače, vysílače a modulátoru určené pro přenos dat

Nelineární soustava

$$y(t) = a_0 + a_1 x(t) + a_2 x^2(t) + a_3 x^3(t) \dots$$

Průchod harmonického signálu nelineární soustavou

$$\begin{aligned} y(t) &= a_0 + a_1 A \cos(\omega t) + a_2 \cos^2(\omega t) + a_3 \cos^3(\omega t) + \dots = \\ &= a'_0 + a'_1 \cos(\omega t) + a'_2 \cos(2\omega t) + a'_3 \cos(3\omega t) + \dots \end{aligned}$$

Na výstupu dostáváme periodický signál, není však harmonický.
Je zkreslen vyššími harmonickými složkami.

Průchod biharmonického signálu nelineární soustavou

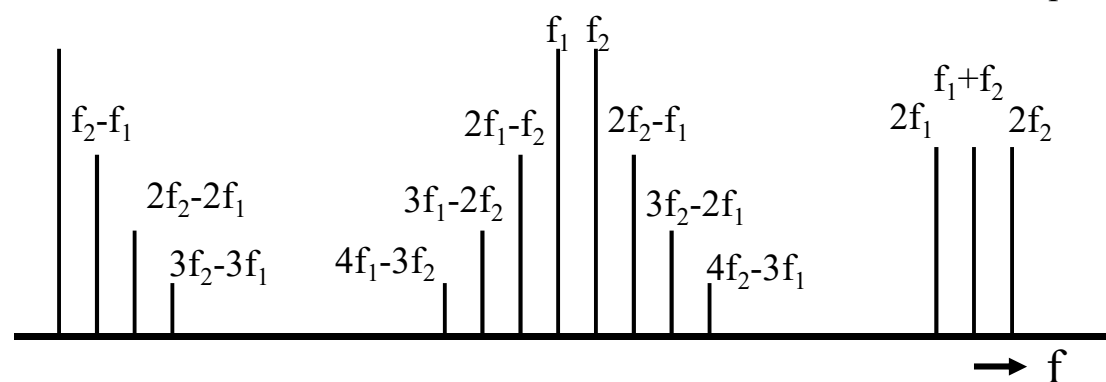
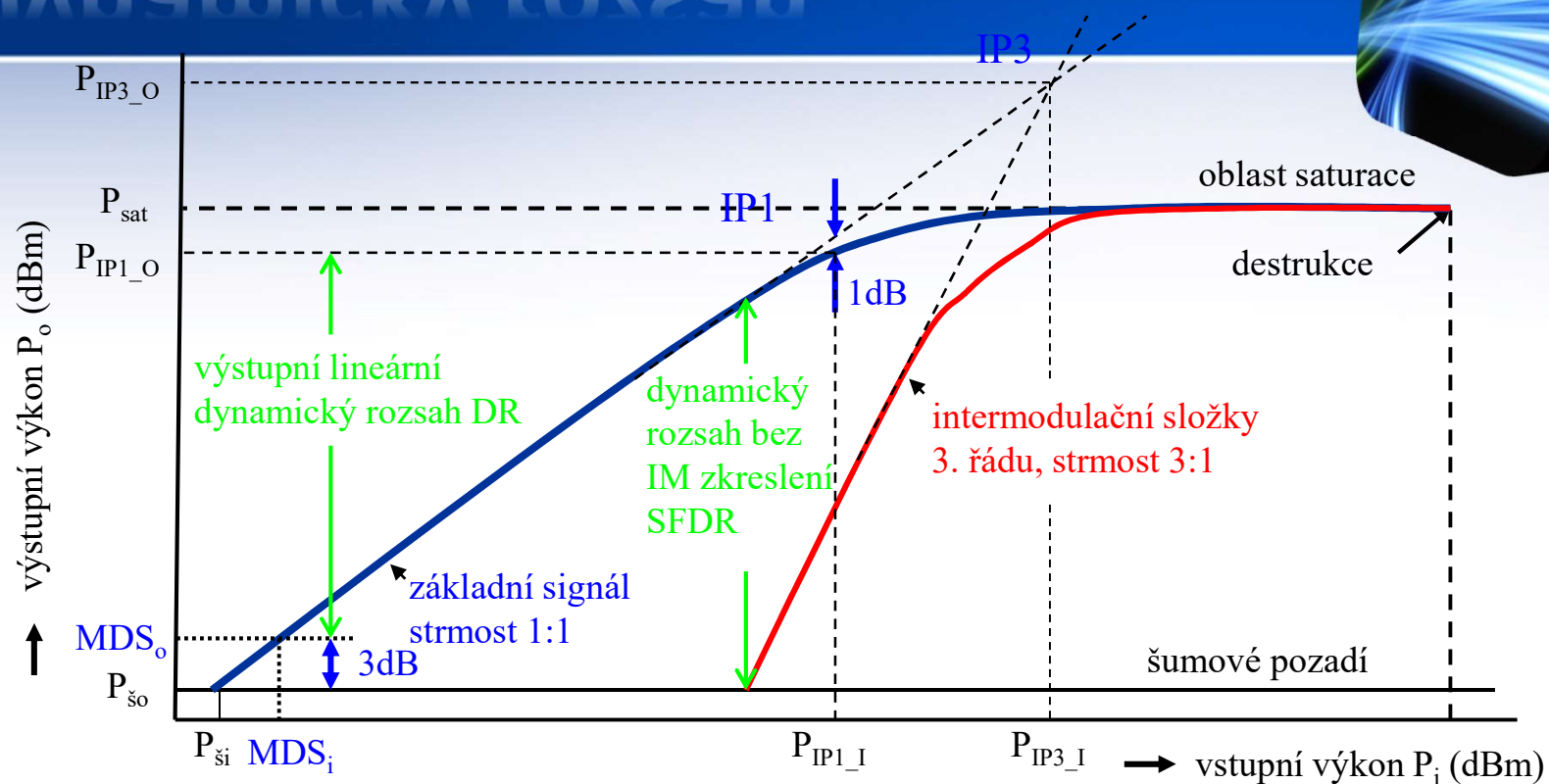

$$\begin{aligned} y(t) &= a_0 + a_1 (A_1 \cos(\omega_1 t) + A_2 \cos(\omega_2 t)) + \\ &+ a_2 (A_1 \cos(\omega_1 t) + A_2 \cos(\omega_2 t))^2 + a_3 (A_1 \cos(\omega_1 t) + A_2 \cos(\omega_2 t))^3 + \dots = \\ &= a_0 + a_1 A_1 \cos(\omega_1 t) + a_1 A_2 \cos(\omega_2 t) + \frac{a_2 A_1}{2} (1 + \cos(2\omega_1 t)) + \\ &+ \frac{a_2 A_2}{2} (1 + \cos(2\omega_2 t)) + a_2 A_1 A_2 (\cos((\omega_1 - \omega_2)t) + \cos((\omega_1 + \omega_2)t)) + \\ &+ \dots \frac{a_3 A_1 A_2^2}{2} \cos(\omega_1 t) \dots \end{aligned}$$

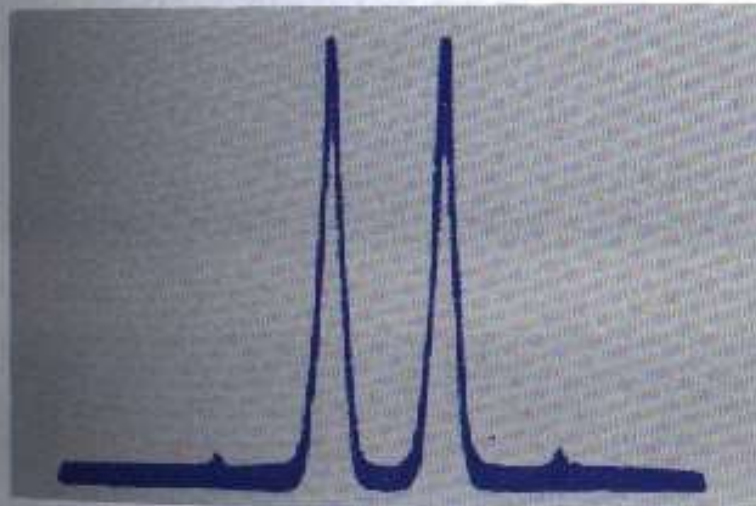
Spektrum výstupního signálu obsahuje složky na kmitočtech $m\omega_1 \pm n\omega_2$, kde $m, n \in \mathbb{Z}$. Velikost spektrálních čar souvisí s velikostí budících signálů **nelineárně**. Jev se nazývá **intermodulace**.

Ve vztahu se vyskytují i členy typu $\frac{a_3 A_1 A_2^2}{2} \cos(\omega_1 t)$. Jedná se o složku, která leží na kmitočtu ω_1 , její amplituda souvisí s A_1 a A_2 . Přítomností této složky lze vysvětlit **křížovou modulaci**.

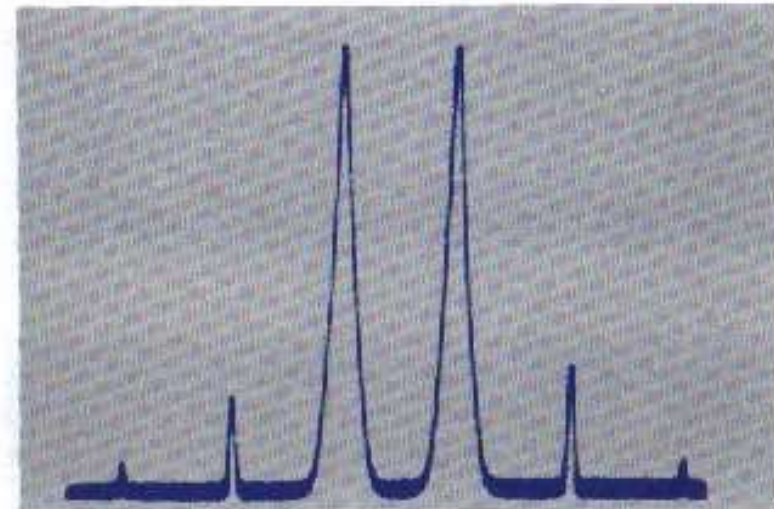
Dynamický rozsah

a) RF-10dBm

b) RF 0dBm

For meaningful two-tone, third-order IM figures, use the same input RF levels in your test setup as your specific application will require.

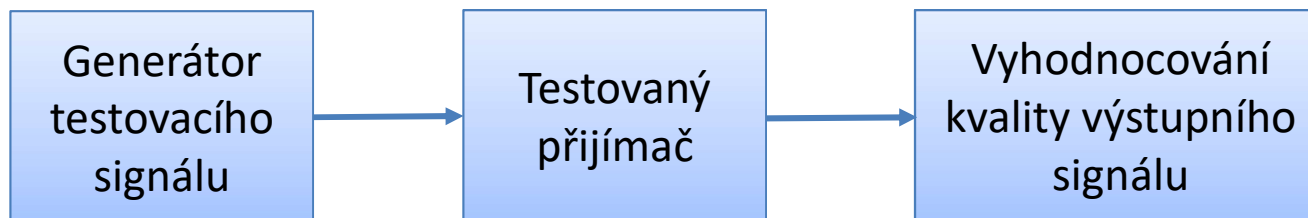
Notice the significant difference in two-tone, third-order component with an input level of -10dBm for each tone (a) compared with 0 dBm input level (b). Measurements made on Model ZAY-1, LO power at $+21.5\text{ dBm}$.

Parametry rádiových přijímačů

Citlivost (sensitivity)

- Nejmenší úroveň signálu na vstupu, která produkuje výstupní signál dané kvality.
- Kvalita výstup se měří
  - pomoci BER nebo PER (packet error rate) u digitálních přijímačů
  - S/N, SINAD apod. u analogových přijímačů

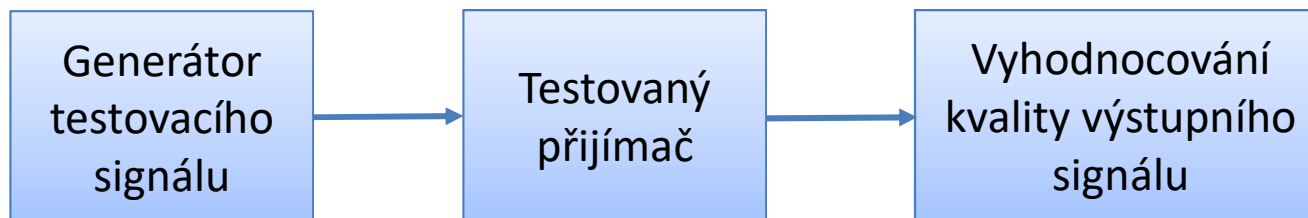

Parametry rádiových přijímačů

Nejvyšší zpracovatelný signál

- Nejvyšší úroveň signálu na vstupu, která produkuje výstupní signál dané kvality.
- Je omezena nelineárním zkreslením signálu v přijímači

Parametry rádiových přijímačů

Dynamický rozsah

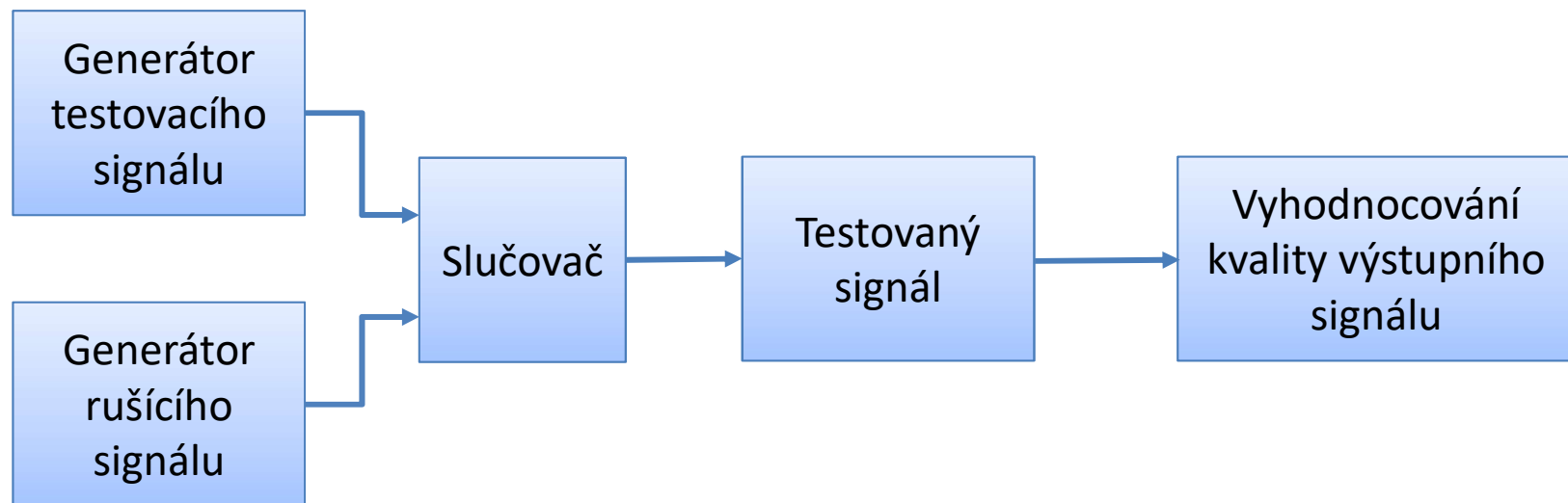
- Rozsah úrovní vstupního signálu, které produkují výstupní signál o patřičné kvalitě

Parametry rádiových přijímačů

Selektivita (selectivity, radio receiver blocking)

- Vyjadřuje schopnost přijímače přijímat a dekódovat signál za přítomnosti rušícího signálu na sousedních (*blízká selektivita*) a vzdálenějších (*potlačení nežádoucích příjmů*) kmitočtech
- Vyjadřuje se jako poměr výkonů rušivého a testovacího signálu

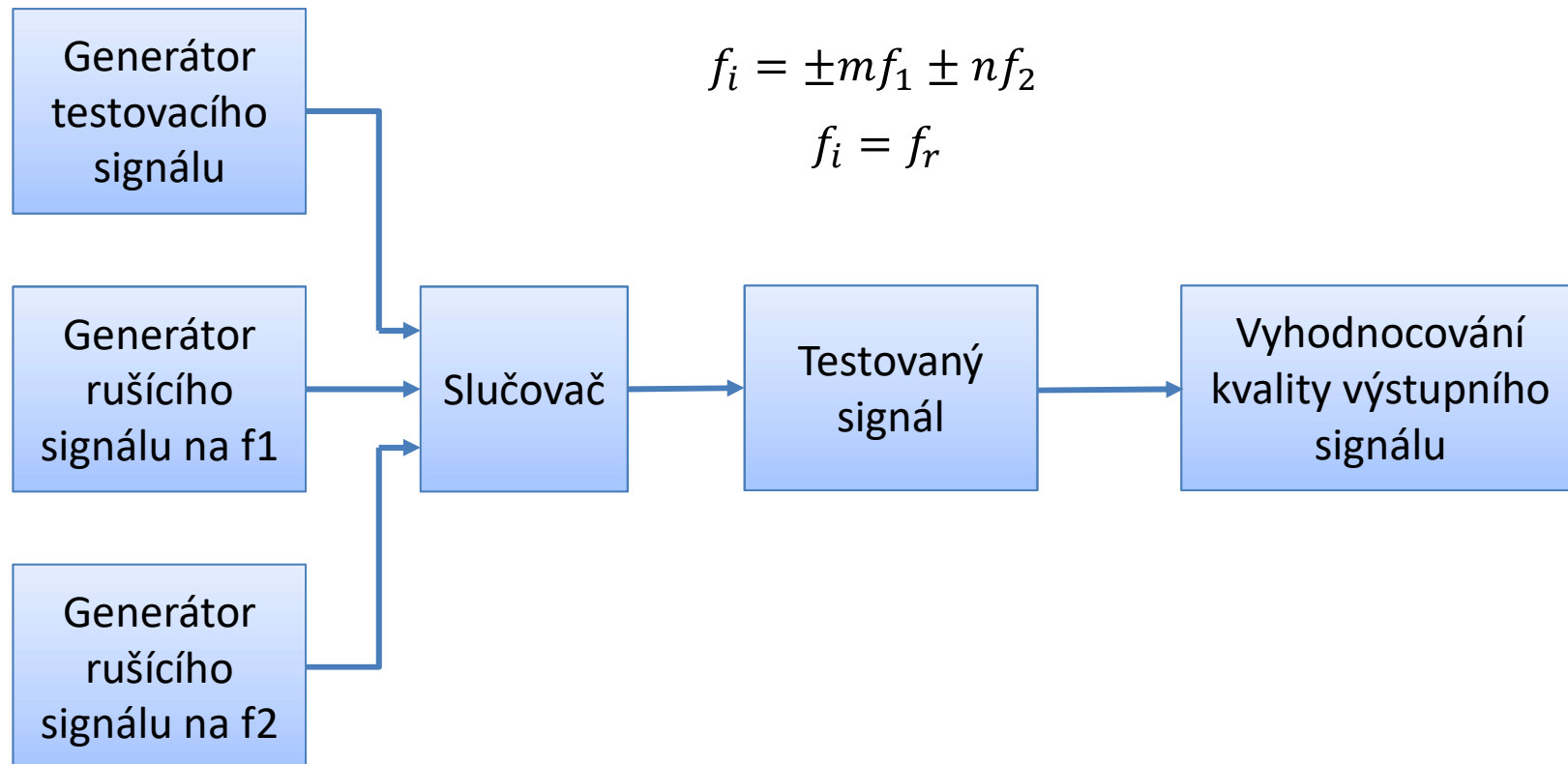

Parametry rádiových přijímačů

Intermodulační odolnost

- Vyjadřuje schopnost přijímače přijímat a dekódovat signál za přítomnosti dvou rušících signálů o takových kmitočtech, že jejich intermodulační produkt padne po propustného pásma přijímače

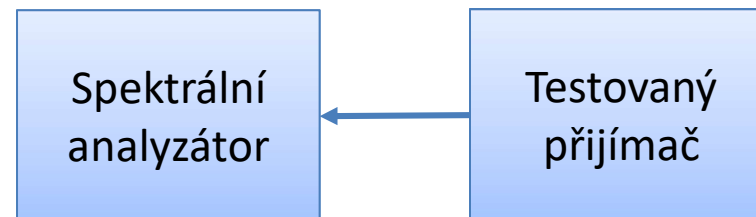

Parametry rádiových přijímačů

Parazitní vyzařování (Spurious emission)

- Vyzařování signálu prostřednictvím anténního konektoru

Parametry rádiových přijímačů

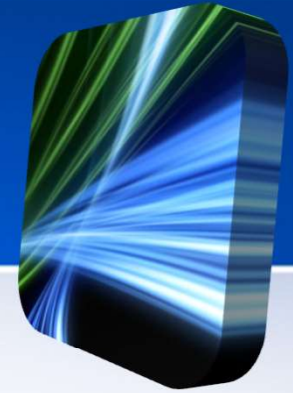

Vnitřní rušení (Spurious emission)

- Rušení rádiového přijímače, které vzniká v samotném přijímači. Jedná se o signály místních oscilátorů, vzorkovací signál, hodinové signály a jejich harmonické kmitočty. Tyto signály mohou pronikat do vysokofrekvenčních a mezifrekvenčních obvodů přijímače.

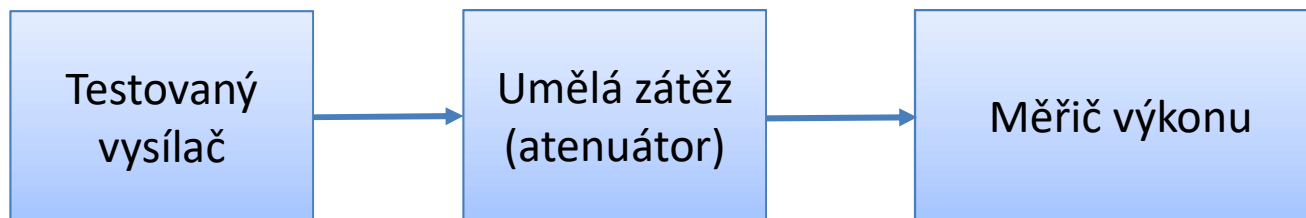

Rádiové vysílače

Výkon vysílače

- Výkon měřený na umělé zátěži (obvykle $50\ \Omega$)

Rádiové vysílače

Vyzářený výkon vysílače

- Skutečný výkon dodaný do antény

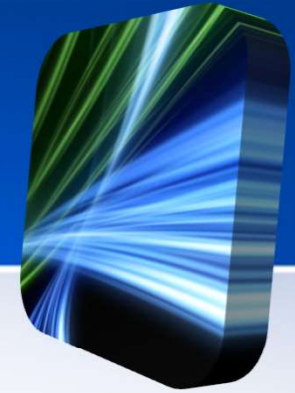
Rádiové vysílače

Účinnost vysílače

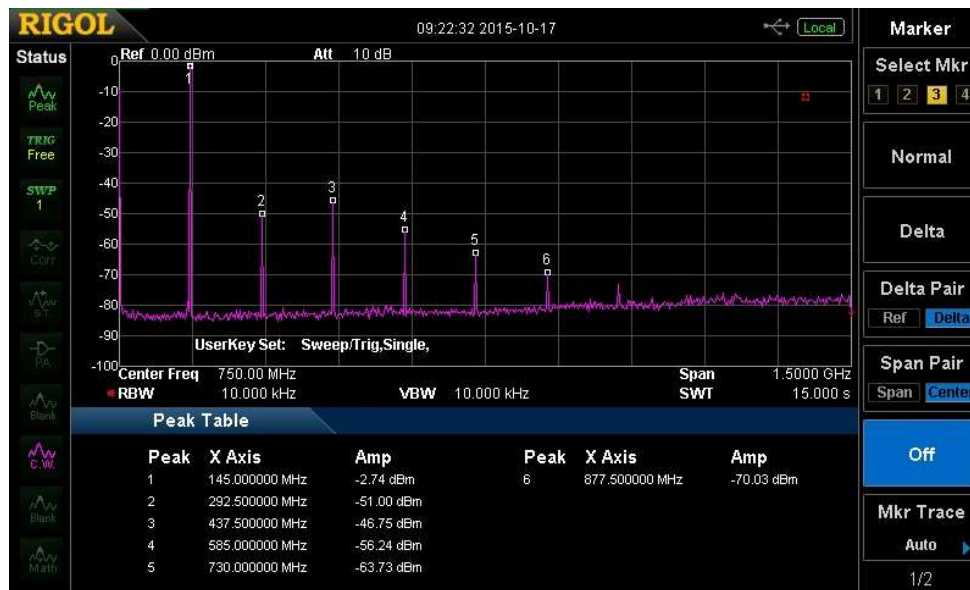
$$\eta = \frac{\text{Příkon}}{\text{Výkon vysílače}}$$

Rádiové vysílače

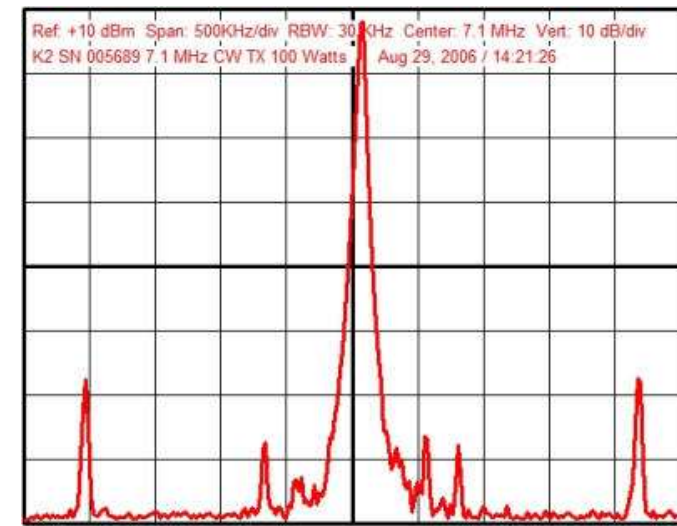

Parazitní vyzařování

- Harmonické produkty
- Neharmonické produkty

Harmonické produkty

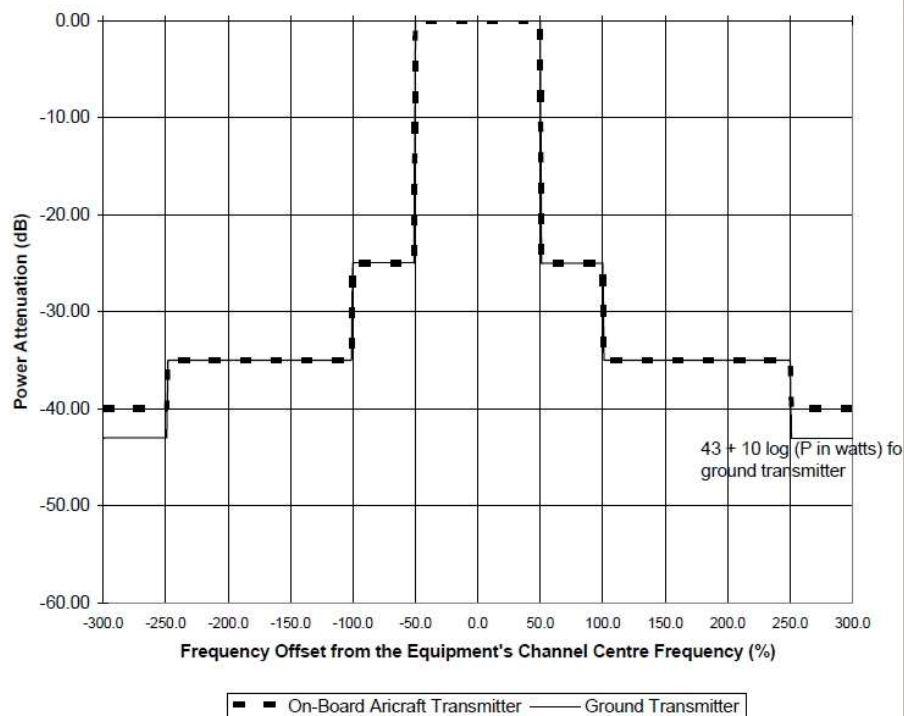
Neharmonické produkty

Rádiové vysílače

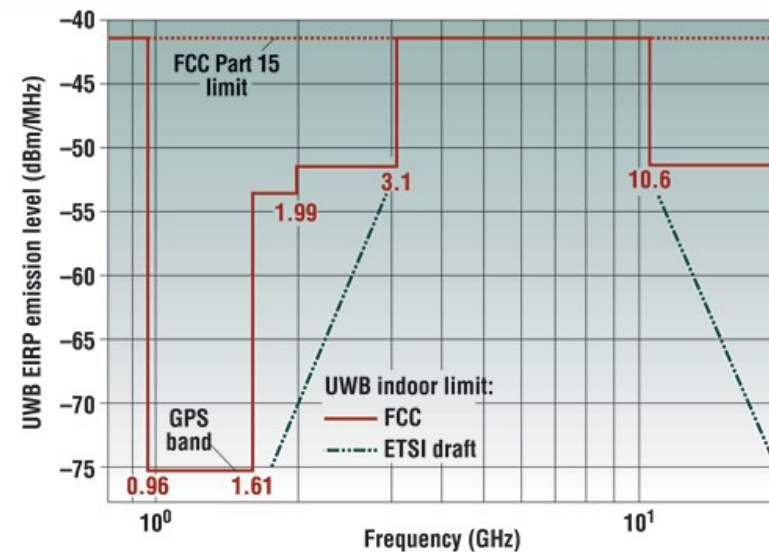

Spektrální maska

- Definuje požadavky na spektrum signálu vysílače

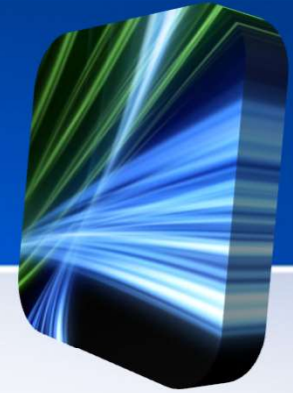
HFDL

EIRP Effective isotropic radiated power
ETSI European Telecommunications Standards Institute
FCC US Federal Communications Commission
GPS Global Positioning System
UWB Ultrawideband

UWB

Rádiové vysílače

Odchylka kmitočtu vysílače, frekvenční stabilita (frequency stability)

Spektrální čistota nosného kmitočtu

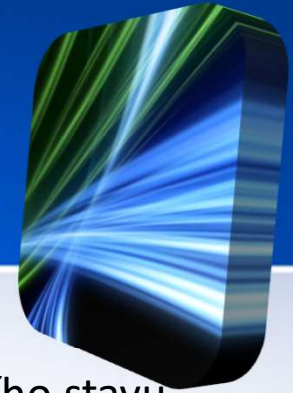
Modulační ztráty

EVM Error Vector Magnitude

MER Modulation Error Ration

Rádiové vysílače

EVM Error vector magnitude

- Vyjadřuje odchylky stavů modulace reálného vysílaného signálu od ideálního stavu

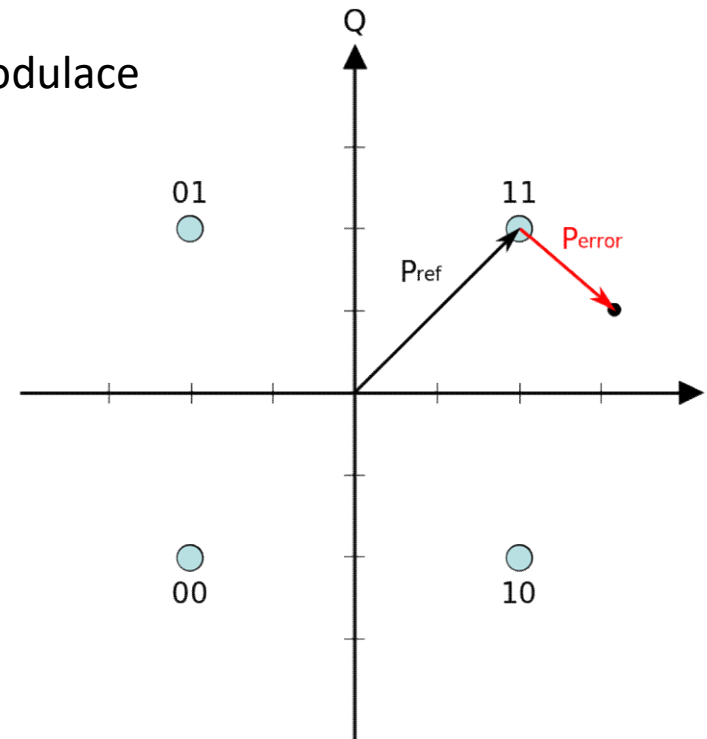
$$EVM[dB] = 10\log\left(\frac{P_{error}}{P_{reference}}\right)$$

$P_{reference}$

výkon nejvzdálenějšího stavu modulace

P_{error}

výkon chybového signálu

Rádiové vysílače

MER Modulation Error Ration

- Vyjadřuje odchylky stavů modulace reálného vysílaného signálu od ideálního stavu

$$MER[dB] = 10\log\left(\frac{P_{signal}}{P_{error}}\right)$$

P_{signal} výkon ideálního vysílaného signálu

P_{error} výkon chybového signálu